

Händelse/Diari nr:
512.2012.00706

Sida 1(11)

2012-09-04

OLYCKSUTREDNINGSPROTOKOLL

Drunkning

Utredare Per Ringqvist		Myndighet Gästrikke Räddningstjänst	Telefon 026-179654
Medutredare Magnus Östlund Tomas Danehorn		Myndighet/Organisation Gästrikke Räddningstjänst Polismyndigheten Gävle	Telefon 026-179663 114 14
Olycksdatum 2012-05-29	Olycksplats Storsjön Sandviken		Olyckstyp Drunkning
Utredningsdatum 2012-05-31	Bilagor Insatsrapport		
Insatsrapportnummer 2012A00826	Typ av utredning(utökad eller fördjupad) Fördjupad olycksutredning		Granskad av Jennie Marcusson

Allmän information

Anledning till undersökning

Gästrike Räddningstjänst har enligt lagen om skydd mot olyckor ansvar att i skäligen omfattning utreda olycksorsak, olycksförlopp och hur insatsen genomfördes vid drunkningsolyckan i Storsjön i Sandvikens kommun den 29 maj 2012 klockan 13.31.

Olycksplats

Storsjön vid ön ”Södra fågelholmen”. Sandvikens kommun.

Beskrivning av händelsen

TVå personer ramlar överbord under färd. En person tar sig simmande upp på land, den andre personen drunknar.

Beskrivning av objektet

Det berörda objektet är en öppen fritidsbåt av märket Uttern med 40 hk utombordsmotor.

Personskador

██████████ avled och ██████████ chockades svårt vid olyckan.

Egendomsskador

Mindre skador på utombordsmotorns propeller förekom.

Miljöskador

Inga miljöskador förekom.

Sammanfattning/slutsats

Efter utförd undersökning kan det fastställas att en 48-årig man drunknat i Storsjön efter en båtolycka. Två personer hamnade i vattnet sedan båten de färdats i förlorat styrförmågan och girat kraftigt. En person tog sig i land på en ö ca 100 meter från olycksplatsen, medan den andre personen drunknade.

När räddningstjänstens båt kommit fram till platsen hittades mannen omgående, flytande på mage med ansiktet under ytan. Upplivningsförsök påbörjades omedelbart och pågick hela vägen in till sjukhuset där mannen senare dödförklarades.

Föraren saknade säkerhetslina till motorreglage och båda personerna i båten saknade flytvästar.

En säkerhetslina till motorreglaget hade gjort att båten omedelbart stannat och i sin tur gjort att det kunnat hålla sig kvar vid båten. En flytväst kan ha räddat livet på mannen.

Orsaksutredning

Undersökning

Undersökningen av båten genomfördes den 31 maj 2012. Undersökningen utfördes av olycksutredare Per Ringqvist från Gästrikens Räddningstjänst och Kriminaltekniker Tomas Danehorn från Polismyndigheten i Gävleborg.

Bild 1. Bilden visar den aktuella fritidsbåten som var av märket Uttern.

Bild 2. Bilden visar förarplatsen och att gasreglaget är framskjuten i läge "full gas framåt". Nyckeln saknades vid undersökningen.

Bild 3. Bilden visar båtens underrede som inte hade några skador förutom normalt slitage.

Den berörda fritidsbåten var av modellen ”Uttern” till en uppmätt längd av 4,50 meter. Båten årsmodellär okänt men troligen från 70-80 talet med normalt slitage och eventuellt ommålad. Det fanns inga skador eller annat anmärkningsvärt på själva skrovet.

I båten fanns en båtshake på sin troliga plats, ett par åror som var fastlåsta med ett hänglås och en större plastdunk låg löst på golvet i fören.

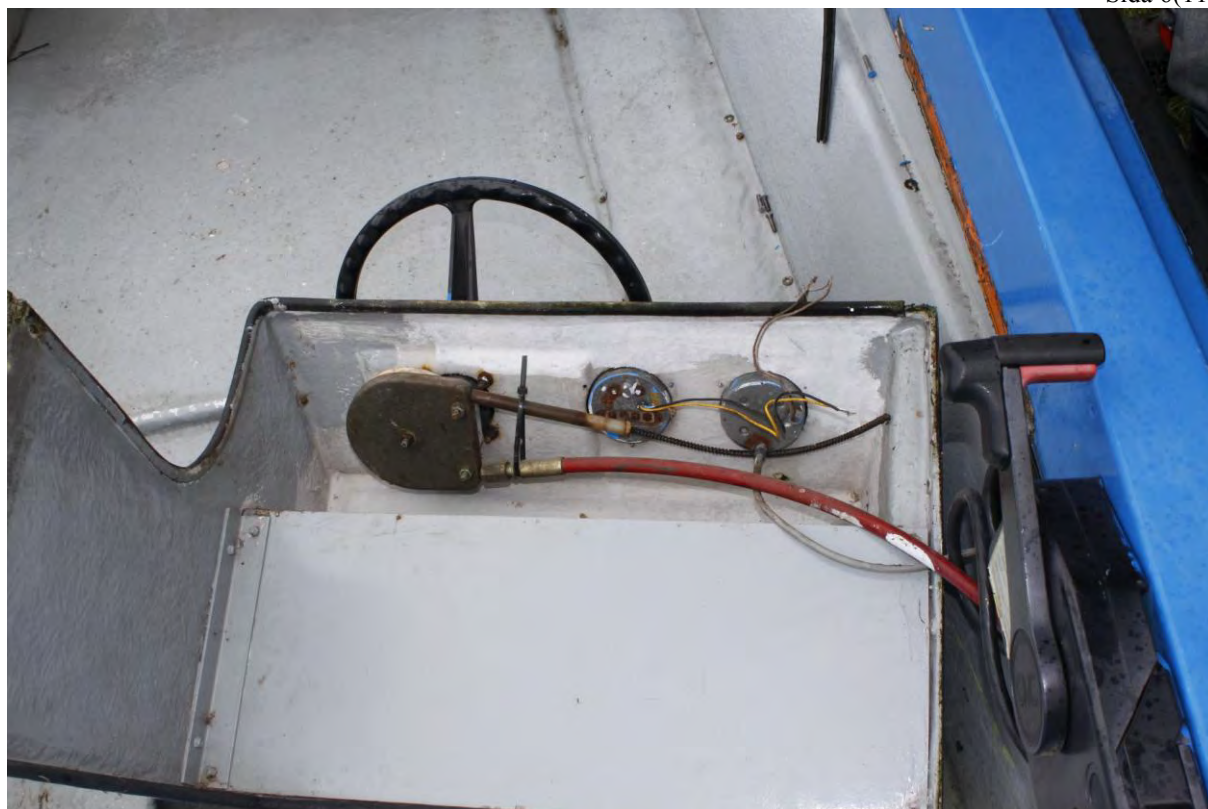
På båten satt en utombordsmotor monterad av märket Evinrude 40 hk, (*Se bild 4*) årsmodellen är okänd. På Sjöfartsverkets typskylt (*Se bild 9*) anges 30 hk som maximal motorstyrka på den här båten.

Gasreglaget stod i framskjutet läge och nycklar saknades vid undersökningen. Av allt att döma har inte säkerhetslina till motorreglaget använts. (*Se bild 2*). Motorn har inte provkörts.

Bild 4. Bilden visar den motor som satt monterad på båten.

Propellern påvisar skador på ett av bladen samt att skäddan är böjd i nederkant. Skadorna har sannolikt tillkommit efter själva olyckan, då båten fortsatte i cirklar in på ett grundområde.

Bild 5. Bilden visar att det inte finns något utvändigt fel på styranordningen i styrpulpeten.

Bild 6. Bilden visar efter att skyddslocket avlägsnats. Det fanns inte heller där några fel inne i styrsnäckan.

Bild 7. Bilden visar styrvajern där den sitter fast i motorn och där vajern fått ett brott och gått av.

Efter att båtens styrpulpet demonterats, kunde det konstaterats att det inte fanns några fel på styrningen vid ratten. (Se bild 5 och 6).

Efter att styrvajerns infästning lossats vid motorn, kunde det konstaterats att den var av strax innanför skrovgenomföringen.

Båtens styrvajer var av ca 80 centimeter från infästningen på motorn. (Se bild 7). Vid brottet gör styrvajern en nittio gradig sväng under skarndäcket bort mot styrpulpeten. Styrvajern var av äldre årgång och saknade relevant smorning. (Se bild 8).

Bild 8. Bilden visar styrvajerns brott i närbild.

Bild 9 och 10. Bilderna visar de fastnitade typskyltar som fanns på båten, sjöfartsverkets typskylt och tillverkans företagsskylt.

Direkta orsaker till olyckan

Den direkta orsaken till den här olyckan har varit att styrvajern mellan ratt och motor har gått av ca 80 centimeter från infästningen på motorn.

Bakomliggande orsaker till olyckan

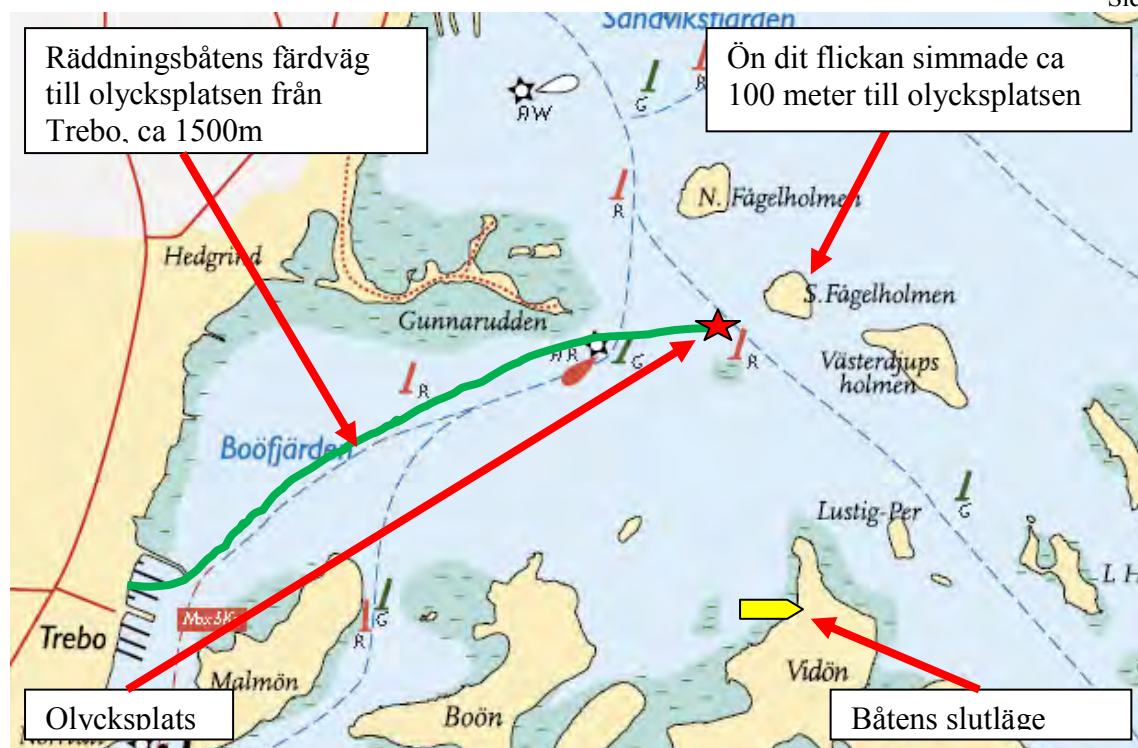
Den bakomliggande orsaken till den här olyckan torde vara dåligt underhåll på styrvajer.

Olycksförloppsutredning

Undersökningen utfördes 2012-05-31 av Olycksutredare Magnus Östlund.

Olycksplatsen ligger i Storsjön i sandvikens kommun, mellan Gunnarudden på fastlandet och en ö som heter Södra Fågelholmen (se bild 11). Avståndet från olycksplatsen till Södra Fågelholmen är ca 100 meter (se bild 11).

Storsjön är vid olycksplatsen mellan 1 och 3 meter djup. Vattentemperaturen var ca 16 grader.

Bild 11. Bilden visar en kopia av sjökortet för området. Olycksplatsen markerad med en röd stjärna.

Bild 12. Bilden visar olycksplatsen i naturlig vy.

Far och dotter åker med en styrpulpetsbåt i hög fart då plötsligt styrvajern går av och båten girar kraftigt. De båda faller i vattnet medans båten fortsätter att cirkla runt dem. De börjar simma mot södra fågelholmen. Dottern simmar först och vänder sig om och ser sin far simma efter henne. När dottern tar sig upp på ön får hon hjälp av en person som larmar, de kan då inte se fadern någonstans. När räddningstjänsten kommer fram är det två båtar som finns i området som pekar på mannen som ligger på mage i vattnet. Han tas snabbt ombord på räddningsbåten och transporteras in till väntande ambulans.

Insatsutvärdering

Insatsens händelseförlopp

Larm om drunkning inkom till Gästrike Räddningstjänst tisdagen den 29 maj 2012 klockan **13:31:21**. Station Sandviken med fordon 201 och 206 med 6 man åker till platsen.

Vid framkomst till räddningsbåten är ambulansen på plats och deras personal följer med i båten. Från Trebo hamn där räddningsbåten ligger ut till olycksolycksplatsen är det ca 1,5 kilometer. Vid framkomst till olycksplatsen befinner sig två båtar på platsen. De som finns ombord på båtarna pekar åt ett område. Räddningsbåten glider med sakta fart in i området och ser nästan omedelbart en person i vattnet. Personen flyter på mage med ansiktet under ytan. En ytbärgare hoppar i och kroppen lastas ombord i båten. Klockan **13:48** meddelar räddningstjänsten att personen är livlös, hjärt- lungräddning pågår samt transport påbörjas omedelbart in till hamnen. Mannen lastas i ambulans och förs till sjukhus men hans liv går inte att rädda. Kvinnan körs i en privat båt till hamnen där hon får hjälp in i en väntande ambulans. Man återgår ut till olycksplatsen för att försöka få stopp på den skenande båten som cirklar runt ute på sjön.

Riskerna med att försöka preja eller borda den, bedömdes som för stora. Personalen höll sig på avstånd och bevakade läget tills båten körde in på grunt vatten och stannade. Därefter kopplades båten på släp och bogserades in till hamnen.

Avgörande faktorer för insatsen

Den avgörande faktorn att räddningsinsatsen bedömts gått bra är att tidsintervallet från larm till vårdande insats på patienten inte kunnat gå fortare.

Slutsatser för insatsen

Räddningsinsatsen bedöms ha gått bra med tanke på omständigheterna.

Erfarenhetsåterföring

- **Sjöfartsverket** rekommenderas att se över krav på körkortsbehörighet på fritidsbåtar.
- **Sjöfartsverket** rekommenderas att se över förslag på lag om flytväst.
- **Gästrike Räddningstjänst** rekommenderas att utföra brand- och säkerhetsinformation hos de lokala båtklubbarna.
- **Gästrike Räddningstjänst** rekommenderas att tillsammans med **Svenska Livräddningssällskapet** utföra information om flytvästanvändning i media.

Referenser

Utredningen är genomförd enligt metoden platsundersökning och funktionsundersökning. Bedömningar och analys grundar sig på information från:

- Räddningstjänsten
- SOS Alarm
- Polismyndigheten Gävleborg

Information

Gästrike Räddningstjänst avser att sprida informationen angående denna olycksutredning till:

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Transportstyrelsen
- Räddningsdirektionen Gästrike Räddningstjänst
- Sandvikens kommun (säkerhetsavdelningen)
- Gästrike Räddningstjänst

Per Ringqvist

Brandutredare/olycksutredare
Gästrike Räddningstjänst

Magnus Östlund

Brandutredare/olycksutredare
Gästrike Räddningstjänst